

HET ZOONTJE VAN DEN JURFSCHIPPER.
De Breede en de Smalle Weg.
WILHELM VON VILS.

NIJHOF — G. F. CALLENBACH.

Het Zoontje van den Turfschipper,

OF

De Breede en de Smalle Weg.

DOOR

WILHA. RIEM VIS.

NIJKERK,
G. F. CALLENBACH.

==

I.

Op den Feestdag.

Het was de negende September van 't jaar 1898.

„Dus juist op 't Kroningsfeest van onze Koningin?”

„Mis; dat was op den zesden September.”

„Hé! Ik weet toch nog heel goed, dat ik op den negenden September met vader en moeder naar de Koningin ben gaan kijken, en dat zij toen in een prachtige koets de stad binnenreed, en . . .”

„O, wacht, vriendje, gij zijt zeker een Hagenaartje, want op den negenden September heeft de Koningin haar intrede gedaan in den Haag, maar de kroning was al drie dagen vroeger geweest in Amsterdam. Welnu, juist in de Residentie moesten wij wezen.”

„Residentie, wat een vreemd woord!”

Die dit zeggen, zijn zeker *geen* Hagenaartjes, want die zullen het wel meermalen gehoord hebben, en ook wel weten, wat het beteekent. Maar wij veronderstellen, dat dit boekje ook door andere kleine Nederlanders gelezen zal worden, en zij vinden het vreemd, niet waar? Nu, luister: het woord residentie beteekent eigenlijk woonplaats; en wanneer wij spreken van *de* Residentie, dan bedoelen wij daarmede de woonplaats van onze Koningin, de stad, waar Hare Majesteit haar verblijf houdt.

En waar de Koningin haar verblijf houdt, daar zullen de menschen wel hun best gedaan hebben om alles zoo mooi mogelijk te maken op dien gewichtigen dag? Ja, dat laat zich denken, en in onze verbeelding zullen wij nog eens even een kijkje gaan nemen; misschien komen wij dan wel menschen tegen, met wie wij eens nader kennis willen maken, want *thuis* behoeven wij niemand te zoeken. Komt, laten wij de achterbuurten eens ingaan. En waarom de achterbuurten? Daar zal toch niets te zien wezen! Nu, gaat maar eens mee; wij hebben tijd genoeg, en als wij eerst de hoofdstraten gaan bekijken, dan hebben wij misschien geen lust meer om die nauwe, kleine straatjes in te gaan. Maar ziet, daar staat wezenlijk een groote eerepoort vlak voor een rij heel kleine, armoedige huisjes. Gewoonlijk kan men er op Zonen feestdagen de bewoners aan de deur zien staan, en het zijn meest bleeke, vervallen gedaanten, die men gewaar wordt, wien het wel is aan te zien, dat ontbering hun beter bekend is dan overvloed. Doch nu vindt men er niemand dan een oud vrouwtje, dat op een stokje leunend, met welgevallen staat te kijken naar de mooie, groote letters boven aan de eerepoort, en die deze woorden samenstellen: „Hulde aan onze geliefde Koningin.”

Ook de huisjes zelf zijn versierd met gekleurd papier, groen en vlaggetjes, en een hond, die voor een der deurtjes de wacht houdt, heeft een oranje halsband om. Maar wij gaan verder. Hier hangt een W, daar een ster, ginds een portret van de Koningin, terwijl de ingang van een hofje van onder tot boven omgeven is met papieren vlaggetjes. Nu komen wij in een straatje, zoo nauw en zoo vuil, dat niemand er in gaat, die er niet wezen moet, tenzij men het doet in

haast, om den naasten weg te kiezen. Al dadelijk valt ons oog op een borstbeeld van de Koningin, geheel omgeven van groen en rozen, die wel wat grof, maar toch aardig gemaakt zijn. Verder ziet men van gekleurd papier aan den eenen kant het jaartal 1880 en aan den anderen kant het jaartal 1898. Aan een huisje daar tegenover staan de woorden te lezen: „Lang leve onze Koningin!” En wat doen die kinderen daar bij dat poortje? Kijk, ze zijn bezig met takjes groen in elkaar te strengelen om daarmee het poortje te versieren. Daar houdt een karretje stil voor een klein groentewinkeltje; de ezel, die er voor gespannen is, heeft een groote oranjekokarde op den kop, en de leidsels zijn met papier van die kleur geheel omwoeld. En zijn meester, die er afspringt en naar binnen stapt, heeft een pet op, geheel en al van oranjestof.

„Hè, vrouw,” zegt hij vergenoegd, „wat is het prachtig mooi in de stad! En toch, het weinigje, dat wij arme luidjes kunnen doen, is misschien nog beter gemeend.”

„Hoezoo?”

„Wel, je hoort er de menschen soms zoo raar over praten. Bij den een hoor je: „Och ja, ik *moet* wel meedoen, om mijn fatsoen te houden.” Een ander zegt: „Als de Koningin hier niet voorbij kwam, dan zou ik er zooveel geld niet voor uitgeven.” Een derde is bang, dat het gemeene volk zijn ruiten ingooien of deuren en vensters beschadigen zal; en zoo gaat het maar voort. Ik vraag: Is dat nu liefde voor de Koningin? Of is het pure eigenliefde? Neen hoor, als ik daaraan denk, dan vind ik al dat moois veel minder mooi, en ik kijk met veel meer genoegen naar een sterretje en een W, naar wat groen en wat vlaggetjes in geringe buurten als de onze, waar het eigen-

belang er geen spel in heeft, en waar men de weinige dubbeltjes, die het kost, uit den mond moet uitsparen. Nu wil ik daarmee niet zeggen," zoo haastte hij zich er bij te voegen, ziende hoe zijn vrouw het hoofd schudde, „dat de liefde voor onze Koningin alleen gevonden wordt in de achterbuurten, bij mingevoede lieden zooals wij. Ik weet bijvoorbeeld heel goed, dat mevrouw H. om die nu maar eens te noemen..."

„O, ik wou al zeggen," zoo viel zijn vrouw hem nu glimlachend in de rede „mevrouw H. zou, geloof ik, haar leven wel willen geven voor de Koningin; en onze Dominé dan, en de bovenmeester van Dirk en..."

„O, je behoeft ze niet allen op te noemen! Ik stem dadelijk toe, dat er onder alle standen, wie weet hoevelen, gevonden worden, die onze Vorstin een warm hart toedragen. Alleen *dit* is mijne bedoeling, dat prachtige versieringen er volstrekt geen afdoend bewijs voor zijn, daar ze dikwijls worden aangebracht met allerlei bijoogmerken; iets wat in de achterbuurten niet te verwachten is."

„Dat is waar; en mij dunkt, het gaat er al net mee als in het Koninkrijk Gods; de meeste liefde voor den Heere Jezus, den Hoogsten Koning, wordt niet altijd daar gevonden, waar het meeste geld voor Hem uitgegeven wordt. Kerken en scholen kan men bouwen, en veel geld uitgeven voor de verbreiding van het evangelie, en toch nog minder liefde bezitten voor den Heiland dan een arme weduwe, die met moeite een paar halve centjes voor Hem ter zijde legt. En gelukkig, dat onze Heere Jezus op dat kleine let; een beker koud water uit liefde tot Hem gegeven, zal niet eens door Hem vergeten worden."

„Vader," zoo liet nu een knaap van omstreeks

twaalf jaar, die uit het woonvertrek te voorschijn kwam, zich hooren. „Vader, gaan wij van avond naar de lichtjes kijken?”

„Wel,” was het antwoord, „als je moeder lust heeft mee te gaan, dan vind ik het goed.”

„O, ja,” zei vrouw Klein, „ik wil wel eens gaan zien; je weet, ik houd veel van licht; het doet mij altoos denken aan de woningen daarboven, waar nooit duisternis zijn zal.”

„Ik vrees anders, dat je op straat niet bijzonder herinnerd zult worden aan de woningen daarboven, want op zulke dagen zijn de menschen gewoonlijk uitgelaten en vinden er hun grootste genot in, onbehoorlijke liedjes uit te galmen en daarbij den naam des Heeren te misbruiken. Het beste zal wezen wat vroeg te gaan, dan zijn de menschen nog niet zoo opgewonden.”

Zoo zag men dan baas Klein met zijn vrouw en zijn zoontje dien avond omstreeks half acht de deur uitgaan; en wij willen thans, door hen vergezeld, onze aangevangen wandeling door de stad voortzetten.

„Mij dunkt wij moesten maar eerst naar het Paleis gaan,” sprak de vrouw, „hoe dichterbij de Koningin hoe mooier zou ik denken.”

Dit was echter gemakkelijker gezegd dan gedaan, want in al de straten, die op het Noordeinde, waar zij wezen moesten, uitkwamen, was het gedrang juist bij de hoeken zoo groot, dat zij vreesden er zich in te wagen. Eindelijk echter, na een grooten omweg gemaakt te hebben, gelukte het hen het paleis te bereiken. Een zee van licht straalde hen uit de verte reeds tegen, en dichterbij gekomen, zagen zij tegenover het paleis, bij het standbeeld van Willem den Zwijger, een groot aantal gekleurde bollen, die rood,

en oranje licht verspreidden; ook werd den toeschouwers door een mooie elektrische verlichting gelegenheid gegeven om de prachtige bloembedden te bewonderen, die voor dit feest in de galerijen aan weerszijden van het plein voor het paleis aangelegd waren. En duidelijk kon men de versieringen aan het balkon onderscheiden, al was het niemand geoorloofd het plein te betreden, of zelfs maar daar langs te loopen. Dit alles: het licht, de bloemen en de aangebrachte versieringen vormde zulks een schoon geheel, dat baas Klein en zijn vrouw er niet minder over in bewondering geraakten dan hun zoontje Dirk; en het duurde een geruime poos, eer zij er aan dachten heen te gaan.

„Kijk eens, Vader,” zei Dirk opeens, „daar staat baas Engelbert ook, ziet u wel?”

„Ja, wezenlijk,” was het antwoord, dat zichtbaar genoeg te kennen gaf. „Kom,” vervolgde de spreker, zijn vrouw aanzien, „laten wij eens even naar hem toegaan; hij heeft zijn vrouw ook bij zich.”

„En Gerrit,” voegde Dirk er bij.

„Ja, dat is te begrijpen,” sprak zijn moeder met een glimlach, „want zonder hun jongen zouden zij niet uitgaan, zoomin als wij.”

Langzaam bewogen zij zich nu door de menigte heen naar de plaats, waar zij baas Engelbert met vrouw en kind zagen staan, en weldra werd laatstgenoemde door Klein op den schouder getikt.

„Zoo Engelbert, was je ook nieuwsgierig?” voegde hij hem glimlachend toe, terwijl hij hem de hand toestak, die daarop hartelijk heen en weer geschud werd door den aangesprokene. Het was een man van middelbaren leeftijd, stevig gebouwd en tamelijk lang, maar eenigszins gebogen, waarschijnlijk door het ver-

richten van zwaren arbeid, want zijn breede, grove hand was bruin en vereelt, en zijn gelaat met diepe naden doorploegd. Hoewel dus zijn voorkomen bewees, dat hij niet tot de geletterden behoorde, getuigde toch zijn hoog voorhoofd van een flink verstand, en gaf zijn helder, blauw oog, vernuft en scherpzinnigheid te kennen. Verder lag over zijn geheele wezen een zekere ernst verspreid, hoewel toch steeds een goedwillig glimlachje hem om de lippen speelde. Zijn kleeding bestond uit een kort, dik buis, over een blauw gestreept boezeroen, waarvan de handboorden een weinig uit de bovenmouwen te voorschijn kwamen; een tamelijk korte, pilo broek, lage schoenen met gespen, en een pet, die hem een weinig scheef op het hoofd stond, en waaraan thans een groote oranjekokarde was vastgestoken.

Zijn vrouw was veel kleiner dan hij, en blijkbaar ook wel tien jaar jonger. Haar gezicht was rond als een appel, het voorhoofd laag en in de lichtbruine oogen stond weinig meer dan goedhartigheid te lezen. Alleen wanneer zij opkeek tot haar man, en dit deed zij telkens, als hij den mond opende om iets te zeggen, dan drukten zij innig welgevallen uit, ja, trots. Ook zij droeg lage schoenen met gespen, die te voorschijn kwamen uit een wijden, zwarten rok. Verder had zij een langen mantel aan, groenachtig van kleur en versierd met een breed oranjelint, en het hoofd was gedekt door een zwarte muts met roode en zwarte bloempjes, terwijl het haar hier en daar te voorschijn kwam uit een netje, dat dienen moest om het bij elkaar te houden. Hun zoontje Gerrit was het evenbeeld van zijn vader; zelfs bestond er geen verschil in beider kleeding, dan alleen wat de grootte betrof.

„Nieuwsgierig, och neen, dat eigenlijk niet,” was het antwoord van Engelbert op de vraag van Klein, „maar moeder de vrouw . . .”

„Hola!” viel Klein hem lachend in de rede, „je lijkt Adam wel in eigen persoon. Die antwoordde ook dadelijk: Neen, maar de vrouw . . .”

„Ja,” hernam Engelbert met iets guitigs in zijn sprekend oog, „maar wacht even, vriendje! Adam ging zijn vrouw van iets beschuldigen om zichzelf vrij te pleiten, en *dat is mijn* bedoeling niet. Ik wou zeggen: „Moeder de vrouw had nog nooit iets dergelijks gezien, en Gerrit evenmin, terwijl ik mij de verlichting althans heel goed meende te kunnen voorstellen. Ik dacht, dat het net zoo iets wezen zou als bij het veertigjarig jubileum van wijlen koning Willem III. Toen bevond ik mij ook hier; het was juist vijf dagen na de geboorte van ons Jantje, dat dood is, en er zat niets anders voor mij op dan alléén een kijkje te gaan nemen. Maar het is toch nu weer heel wat anders. Heb je de Molenstraat al gezien?”

„Overdag wel; de molen daar omhoog vind ik heel mooi.”

„Ja, het is iets eigenaardigs; maar dat gekleurd licht door de gansche straat heen vond mijn vrouw toch nog veel mooier, niet waar Grietje?” En met een vriendelijken glimlach keek hij op het vrouwtje neer, wier oogen thans schitterden van genoegen. „Maar kom,” hernam hij, „laten wij eens oploopen, wij hebben hier nu lang genoeg gestaan, dunkt mij; waar denk je heen te gaan, Baas Klein?”

„Ik had gedacht de Jodenbuurt eens te gaan zien; het moet daar heel mooi zijn.”

„Op de Langegracht bedoel je? Ja, dat heb ik ook gehoord; de eerepoort moet er heel wat tijd en geld

gekost hebben; maar de joden zijn ook veel aan Oranje verschuldigd; ze worden hier heel wat beter behandeld dan in andere landen."

Zoo pratende had het troepje zich in beweging gezet, twee aan twee; Engelbert en Klein voorop, daarna de jongens, en achteraan de beide vrouwen, die zoodoende het oog op hen konden houden, en zelfs slechts den weg hadden te volgen, die door de mannen werd gebaad. Zoo kwamen zij een eindje goed vooruit; maar dicht bij de Langegracht gekomen, waren zij genoodzaakt stil te houden, daar het volk er van vier verschillende kanten tegen elkaar indrong. „Rechts houden!" werd er geroepen, en inderdaad zou dit voor de orde het best zijn geweest; doch velen stoorden er zich niet aan uit onverschilligheid, en anderen gingen links om uit te wijken voor wat al te luidruchtige jongelieden of troepjes voorthollende mannen en vrouwen, die zich zoodoende gemakkelijk een doortocht wilden banen.

„Ik voor mij heb er al genoeg van," zei juffrouw Klein met een zucht; „ik gevoel mij niet op mijn gemak onder zoo'n joelende menigte."

„Ik ook niet," sprak haastig het kleine vrouwtje aan haar zijde, „ik zal blij wezen als wij uit het gedrang zijn; laten wij asjeblijft maar terugkeeren!"

„Hè," riepen de jongens als uit één mond, „we zijn er nu zoo dicht bij!"

„Ja," zei baas Engelbert met een glimlach, „dat gebeurt wel meer in ons leven, dat wij terug moeten, als wij vlak bij ons doel gekomen zijn. Maar één ding hoop ik, jongens," voegde hij er ernstig bij en luid genoeg om door de naaste omstanders verstaan te worden, „één ding hoop ik, dat jelui niet terugkeert, als je vlak bij de nauwe poort gekomen bent, waar-

van de Heere Jezus gezegd heeft, dat er weinigen zijn, die ze vinden. Houdt dan maar vol en strijdt om in te gaan, al schijnt ook alles er zich tegen te verzetten. Rust niet, voordat je er door zijt op den smallen weg, die ten leven leidt."

"Vader is altijd aan 't preeken," fluisterde Gerrit zijn vriendje in 't oor; „vervelend, hè?"

"Ik geloof toch wel, dat je vader gelijk heeft," antwoordde Dirk aarzelend; „ik denk er dikwijls over in den laatsten tijd, wat ik doen moet om in den hemel te komen. — Er is verleden een jongen van tien jaar gestorven bij ons in de straat," haastte hij zich er bij te voegen als ter verklaring, toen hij zag hoe verbaasd en eenigszins spotachtig Gerrit hem aankeek; „ik dacht zoo, als ik eens in zijn plaats geweest was, waar zou ik dan heengegaan zijn?"

"Zoo!" zei Gerrit op langgerekten toon, „nu begrijp ik, waarom je zoo vreeselijk ernstig keek, toen ik een paar malen een grapje uithaalde. Je bent op weg om vroom te worden, net als mijn vader, dat is het! nu, ik gun het je, ik voor mij wil er liever nog wat mee wachten."

Zwijgend liepen de jongens nu voort, terwijl zij de beide mannen volgden, die intusschen rechtsomkeert gemaakt hadden en nu een zijstraat insloegen, waar bijna geen mensch te zien was.

"Hè," zei juffrouw Klein, „gelukkig dat we er uit zijn! We moesten nu maar regelrecht naar huis gaan."

"En wij, Grietje," zei Engelbert, „zullen wij nog verder de stad ingaan?"

"Neen, man," was het antwoord, zonder aarzelen gegeven, „ik heb er ook genoeg van."

Zoo gingen de vrienden dan nog een eindweegs te zamen verder, tot op de Groote Markt, en daar namen zij afscheid van elkander.

„Tot morgen,” sprak Klein nog bij het heengaan; „tenminste, zoo de Heere wil en wij leven.”

Daarna sloeg hij den weg in naar zijn woning, evenals baas Engelbert, wien wij thans zullen volgen. Binnen vijf minuten had hij met de zijnen de gracht bereikt waar zijn woning zich bevond. Het was er tamelijk donker, want in de twee of drie kleine winkeltjes, die er waren, brandde nu geen licht. Ook waren de enkele vetglasjes van een W, of een ster hier en daar, voor het meerendeel reeds uitgebrand of uitgewaaid, zoodat de gansche verlichting van de breede, met twee rijen dikke boomen bezette gracht uit een paar lantaarns bestond. En stil was het er als had de klok reeds twaalf in plaats van negen slagen doen hooren. Doch waar gaan onze vrienden nu heen? Zij keeren zich van de huizen af en loopen regelrecht op het water toe. Hola! Stapt niet mis! Ge zoudt niet de eersten zijn, die daar bij avond of bij nacht hun dood vonden in het water. De kant is hoog, men komt er niet zoo gemakkelijk tegen op, en wie zou op een avond als deze gereed staan om hulp te bieden? Slechts oude vrouwtjes en kleine kinderen zijn thuis gebleven. Maar wat is dat? Baas Engelbert is al verdwenen! Ligt hij in het water? Doch neen, dan zou zijn vrouw wel hulp roepen, en zij staat daar met haar zoontje heel kalm op den kant. Wij kijken nog eens goed en daar ontdekken wij een schuit; het vrouwtje stapt er op, en evenals haar man begeeft zij zich door een luik naar beneden, gevolgd door Gerrit, die alles behalve in zijn humeur was, dat de tocht zoo spoedig en tegen zijn zin was afgeloopen. Even daarna werd het luik weer gesloten, gedeeltelijk althans, en begaf onze schippersfamilie zich ter rust.

Een mislukt uitstapje en een Preek.

Den volgenden morgen omstreeks negen uur kwam baas Klein met zijn karretje dezelfde gracht oprijden. Met welgevallen keek hij naar de menigte vlaggetjes, waarmee groote en kleine schuiten versierd waren, en die van baas Engelbert niet het minst. Het was dan ook een aardig gezicht al dat gewapper temidden van het groen der boomen — want aan de overzijde van het water stonden ook boomen — en die slingers van groen en vlaggedoek of van gekleurd papier in 't rond.

„Goeden morgen, vrouw Engelbert!” riep Klein op vroolijken toon, terwijl hij zijn karretje liet stilhouden vlak voor de schuit, waarop de aangesprokene voorover lag om een paar stukjes goed uit te spoelen in het alles behalve heldere en ook niet aangenaam riekende grachtwater; maar schippersvrouwen zien in den regel zoo nauw niet. „Goeden morgen,” hernam hij, toen zij het hoofd niet dadelijk ophief, „waar is de baas? Hij is er toch nog niet op uit, dat Gerrit zoo alleen aan 't werk is?”

„Was het maar waar!” zei de vrouw, die nu op-hield met spoelen, en den spreker ver van vroolijk aanzag! „Dan zou hij tenminste niet ziek zijn.”

„Ziek?” riep Klein verbaasd uit, „en gisteren avond was hij nog geheel wel?”

„Ja, toen heeft hij tenminste over niets geklaagd, maar tegen den morgen lag hij zóó te beven, en deed hij zóó vreemd, dat ik Gerrit dadelijk om een dok-

ter gestuurd heb; dat is nu al drie uur geleden, en nog is hij niet gekomen," eindigde zij met een zucht.

„De meeste dokters rijden pas om negen uur uit," sprak de groenteboer op zijn horloge ziende, „en het is nu pas tien minuten later." „O, kijk," hernam hij, in de verte turend, „daar komt juist een dokterskoetsje aan! Misschien zal de langverwachte er in zitten."

En inderdaad het rijtuig hield stil bij de schuif; een jeugdig heer sprong er haastig uit, liep de loopplank op en met de vraag: „Hierin?" verdween hij vlug door de reeds vermelde opening, waarvan het luik nu geheel afgenomen was. Vijf minuten later zat hij weer in zijn rijtuig en vertrok.

„Wel," vroeg Klein, die gewacht had om den uitslag te vernemen, „wat zegt de dokter?"

„Hij vreest voor typhus," antwoordde vrouw Engelbert geheel terneer geslagen, „en hij wil, dat ik mijn man naar het gasthuis laat brengen. Vanmiddag komt hij terug."

„Zoo, zoo," zei baas Klein, niet minder verslagen dan de vrouw, want de zieke was hem een vriend niet alleen, maar een broeder in Christus, en dat al sedert meer dan twintig jaren: „en wat denk je te doen, vrouw Engelbert?"

„Ik wil hem liever zelf oppassen," was haar antwoord.

„Natuurlijk; maar in het gasthuis zal hij beter verzorging hebben; hij zal het in dat kleine hokje hier beneden te benauwd krijgen. En als het werkelijk typhus is, dan zoudt ge hem niet alleen *kunnen* oppassen zonder gevaar voor uzelve en voor hem."

„Gevaar?" vroeg zij verbaasd.

„Jazeker; weet gij niet dat een typhuslijder zóó sterk kan wezen, dat hij door twee of drie mannen

nauwelijks in bed gehouden kan worden? Denk nu eens aan, dat zoo iets in den nacht met hem gebeurde, zoudt gij het dan kunnen verhinderen, dat hij naar boven liep en in 't water sprong?"

„Maar *dat* zou hij toch niet doen!"

„Zeker, hij zou de eerste typhuslijder niet zijn, die dat deed. Ook zou hij zonder het te weten u of Gerrit een ongeluk kunnen doen."

„Hij deed vanmorgen ook al zoo vreemd," sprak zij, half overtuigd.

„Ook moet ge bedenken, dat er een plakkaat op de schuit zou komen, waardoor menigeen teruggehouden zou worden om hier turf te komen koopen. En zoudt ge dan niet in verlegenheid geraken om uwen man te geven, wat een zieke behoeft? Geloof mij, voor alle dingen zou het beter wezen hem naar het gasthuis te laten brengen; als het tenminste *die* ziekte is."

„Ik geloof, dat gij gelijk hebt, Baas Klein," antwoordde de vrouw met een zucht; „maar wilt gij hem niet even gaan zien?"

„Ja, heel graag; het spijt mij, dat ik niet hier kan blijven tot van middag, maar ik moet naar mijn klanten. Evenwel, ik kom vandaag nog terug; en als gij 's avonds of 's nachts hulp noodig mocht hebben, dan kunt ge op mij of mijn vrouw altoos rekenen."

Zoo sprekende was hij het trapje afgedaald, dat naar beneden voerde, en bevond hij zich in de kajuit, die alles behalve ruim was. Een vierkant tafeltje en een bank was al wat er stond, en er was maar juist een doorgang over om naar de bedstede te komen, waar de zieke, thans schijnbaar rustig, lag. Opeens echter keerde hij zich om, keek wild in 't rond en begon allerlei wartaal te spreken.

„Ik zou u raden hem niet meer alleen te laten,"

fluisterde Klein vrouw Engelbert in 't oor, „en laat Gerrit ook in de nabijheid blijven, dan kan hij dadelijk een van de schippers hier dichtbij te hulp roepen.”

Daarop begaf hij zich haastig weer naar buiten, sprong op het karretje, dat hij even aan de zorg van Gerrit had toevertrouwd, en reed weg. Zonder karretje kwam hij in den namiddag omstreeks vijf uur terug en toen was de bedstede al ledig. Met goedvinden van vrouw Engelbert had de dokter er voor gezorgd, dat de zieke terstond naar het dichtbijzijnde gasthuis werd vervoerd, waar hij den volgenden dag bezocht mocht worden.

„Ik zal vanavond mijn vrouw een uurtje bij je sturen,” zei baas Klein, nadat hij tevergeefs beproefd had de arme vrouw, die niets deed dan schreien, een weinig te troosten, „vrouwen verstaan elkaar beter. De vrouwen, die om groente komen, willen ook liever door haar geholpen worden, maar dan moeten zij zich nu maar eens met mij behelpen.”

En hij hield woord; twee uur later zaten de beide vrouwen op de bank in de kleine kajuit, terwijl Gerrit zich gereed maakte om zich naar het vooronder te begeven, waar zijn slaapstee zich bevond. Doch wij willen thans de schippersvrouw met haar vriendelijke troosteres, die als het beste troostmiddel den Bijbel tevoorschijn haalde, alleen laten, om ons nu eens uitsluitend met Gerrit bezig te houden. Na zijn moeder en juffrouw Klein tamelijk onverschillig goeden nacht gezegd te hebben, begaf hij zich naar boven, liep over de planken, waarmee de turf gedekt was, naar het andere einde van het schip, opende vrij hard het luik, waardoor hij naar beneden kon afdalen, en bleef toen besluiteloos staan.

„Waarom zou ik het niet doen,” mompelde hij,

„vader is er nu toch niet, en als moeder het te weten mocht komen, welnu, slaan doet zij mij toch niet, en wat geef ik om woorden, die doen niet zeer.”

Zooals onze lezers wel bemerken, had Gerrit nog nooit het vierde gebod: „Eert uw' vader en uwe moeder,” goed geleerd, al kende hij het waarschijnlijk van buiten; want een kind, dat zijn vader en moeder eert, kan zóó niet spreken. En had onze knaap maar een weinig eerbied gehad voor zijn moeder, dan zou haar woord hem niet van zoo weinig beteekenis zijn geweest.

„Kom,” ging hij voort, „ik zal het maar wagen, dan heb ik een prettig avondje. Als vader en moeder meegaan, krijg ik toch niets te zien, dat heb ik gisterenavond ondervonden.”

Daarop deed hij het luik half dicht en sprong zacht op den kant.

„Nu eerst naar de Jodenbuurt,” mompelde hij, „die zou vanavond ook nog verlicht wezen, „en ik weet nog heel goed den weg.”

Op een draf liep hij nu eerst de gracht af, want hij vreesde toch, al was het reeds schemerdonker, dat zijn moeder, door een van de kleine ruitjes, hem zou kunnen zien, en dan zou hij waarschijnlijk een volgende keer geen kans hebben op een uitstapje in den avond. Doch eenmaal de brug over, begon hij zijn stap te matigen en eens goed om zich heen te turen. Er was echter niets bijzonders te zien voordat hij op de Groote Markt kwam; daar was het een drukte en een geschreeuw, zooals hij nog nimmer te voren gehoord had, want de ouders van Gerrit hadden nooit langer dan eenige weken in een zelfde plaats vertoefd, en de knaap was dan niet verder gekomen dan de gracht, waar de schuit lag.

„En kon hij dan nooit schoolgaan? Had hij geen lezen of schrijven geleerd?” Jawel, daartoe had hij van zijn zesde tot zijn negende jaar bij zijn grootouders op een dorpje in Friesland gewoond. In dien tijd had hij tamelijk goed lezen, schrijven en ook nog rekenen geleerd, terwijl ook de meeste geschiedenissen uit den Bijbel hem bekend waren; en dit was voor een schippersjongen meer dan genoeg, meende zijn vader. Wilde hij meer weten, dan kon hij zichzelf oefenen door veel te lezen, gelijk zijn vader dit ook deed.

Doch wij hebben Gerrit achtergelaten op de Groote Markt. Daar stond hij als verbijsterd door al het gewoel en geschreeuw om hem heen. Het wemelde er van kraampjes en wagens met allerlei koopwaren; en behalve de gewone drukte van den Zaterdagavond, kwam er nog een buitengewone bij van menschen, die nog eens een kijkje wilden gaan nemen in de stad, hetzij om de enkele gedeelten, die nog verlicht waren, te zien, zooals onder anderen ook een der straten, die op de Groote Markt uitkwamen, of wel de mooie winkels hier en daar.

„Hè,” dacht Gerrit, toen hij die geheel verlichte straat in 't oog kreeg, „dat is toch geloof ik, de Jodenbuurt nog niet; maar kom, ik zal er toch eens ingaan, dan kan ik straks wel weer terugkeeren.”

Dus liep hij de Boekhorststraat in, waar aan beide zijden, op korte afstanden van elkaar, een aantal palen stonden, die met oranje of rood, wit en blauw doek bekleed waren, en waartusschen slingers met gekleurde vetglasjes waren opgehangen, terwijl bovenaan een menigte kleine vlaggetjes wapperden. Gerrit vond dit een alleraardigst gezicht, en liep steeds door tot hij het einde van de lange straat had bereikt. Toen bevond hij zich bij een gracht, en zijn schippers-

natuur drong hem om die langs te gaan en een oogje te slaan op de schuiten, die er lagen.

„Hé, Gerrit, jij hier!” klonk het hem opeens tot zijn grooten schrik in de ooren, „en dat zoo alléén?”

Het was een jonge schippersknecht, die bij Gerrit's vader, toen deze zich in betere omstandigheden bevond dan nu het geval was, in dienst was geweest, maar van wien Gerrit nu, zoo goed en zoo kwaad als het ging, de plaats vervulde. Laatstgenoemde wist eerst niet wat hij antwoorden zou, maar toen de knecht hem vragend bleef aanzien, bracht hij eenigszins stotterend uit: „Ik, ik moet een boodschap doen voor mijn vader.”

„Voor je vader? En ik hoorde juist van avond, dat hij naar het gasthuis gebracht was! Dat is dan zeker maar een praatje?”

Gerrit sloeg de oogen neer. „Neen,” sprak hij aarzelend, „ik vergiste mij; ik bedoelde, dat ik een boodschap moest doen voor *moeder*.”

Het gelaat van Hans — zoo heette de knecht — betrok, en den knaap scherp aanziende, hernam hij: „Hoor eens, kereltje, ik geloof, dat je knapjes staat te jokken. Ik wed, dat je heelemaal op eigen gelegenheid bent uitgegaan, en dat staat je heel leelijk! Ik ben niet vroom, zooals je vader, maar ik heb toch een hekel aan liegen en bedriegen; en ik heb te veel achting voor hem om het niet schandelijk te vinden, dat je zóó van zijne afwezigheid gebruik wilt maken!”

En daar Gerrit beschaamd voor zich keek, zonder dat hij iets tot zijn verdediging wist in te brengen, ging hij voort: „Ik raad je nu maar dadelijk rechtsomkeert te maken, en stilletjes naar de schuit terug te keeren, anders kom ik morgen bij je moeder en zal haar alles vertellen. Weet je wat, blijf hier maar

even staan; de baas heeft gezegd, dat ik nog een uurtje de stad in mocht; we kunnen dan zoover samengaan."

Gerrit durfde niets hiertegen inbrengen, en evenmin wegloopen, want hij vreesde, dat Hans het dan nu aan zijn moeder en later ook aan zijn vader vertellen zou. Zoo keerde hij dan onder geleide van Hans, die hem bracht tot in het gezicht van de schuit, terug; en weldra lag hij op zijn strooleger uitgestrekt, niet weinig boos, dat ook dit tochtje mislukt was.

Den volgenden dag was het Zondag, en Gerrit ging als gewoonlijk met zijne moeder naar de kerk. Meestal begreep hij niet veel van hetgeen de predikant zeide, vooral ook, omdat hij niet de moeite nam er goed naar te luisteren. Maar ditmaal werd opeens zijne aandacht getrokken door den tekst, langzaam en duidelijk voorgelezen: „Gaaf in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg, die tot het verderf leidt, en velen zijn er, die door dezelve ingaan; want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die denzelven vinden" (Matth. VII : 13, 14.) Was het toevallig, dat Dirk, die ook in de kerk was, hem even aankeek? of dacht ook hij aan de woorden van Gerrit's vader: „Eén ding hoop ik, jongens, dat je niet terugkeert als je vlak bij de nauwe poort gekomen zijt?"

„Kom," dacht Gerrit, „ik zal eens hooren of de dominé op dezelfde manier van die nauwe poort en dien smallen weg spreekt als mijn vader," en hij schikte zich om te luisteren. Ook werd *dit* hem al spoedig duidelijk, dat hij zelf zich nog op den breeden weg bevond, want de dominé zei onder anderen, dat ieder, die op den breeden weg wandelde, lust had om slechts eigen zin en wil te volgen; en eigen wensch

en genoeg niet wilde opgeven, al moest men er voor liegen, stelen, den ouderen ongehoorzaam zijn en wat niet al. Naar Gods geboden werd daar niet gevraagd, of het moest zijn om met beter fatsoen door de wereld te komen, maar nimmer uit behoefte om Hem te dienen. Vroolijk, zorgeloos en onverschillig liep men daar voort, zonder te denken aan het einde van de reis. Moest Gerrit hierin zijn eigen beeld niet zien? Het gebod des Heeren: Eert uwen vader en uwe moeder, was immers ook voor hem van geen beteekenis geweest, toen dat zijn genoeg in den weg stond. En liegen deed hij meermalen, hoewel hij zeer goed wist, dat God er een afkeer van heeft.

„Er zijn ook menschen,” zoo sprak de leeraar verder, „die op den breeden weg teruggekeerd zijn, om zich te begeven naar de nauwe poort en den smallen weg. Zij zijn onrustig en zoeken; zij vragen naar den Heere, maar hebben Hem nog niet gevonden.” Onwillekeurig keek Gerrit bij deze woorden naar Dirk, doch deze hield onafgebroken zijn blik op den prediker gevestigd. Men kon het als 't ware op zijn gezicht lezen, dat op dit oogenblik *zijn* beeld geteekend werd. En hij sloeg de oogen neer, toen de dominé voortging: „Dat is nu wel heel goed, en het is het *begin* om op den rechten weg te komen, maar degenen met wie het zoo gesteld is, moeten toch vooral bedenken, dat zij zich nog steeds bevinden op den breeden weg, want er zijn maar twee wegen; en eerst dan zijn zij behouden, wanneer zij de nauwe poort doorgegaan zijn, en zij zich dus op den smallen weg bevinden, daar is hun Leidsman de Heere Jezus zelf en Hij zal hen brengen in het heerlijke Vaderhuis daarboven.”

Toen Dirk de oogen weer ophief, zag hij er zeer verslagen uit; maar Gerrit keek onverschillig om zich

heen, en hij luisterde verder niet meer, dan alleen of de dominé haast aan 't eind was.

„Gaan wij nu naar het gasthuis, Moeder?” vroeg hij, toen zij de kerk verlaten hadden, want dit moet gezegd worden, dat hij toch wel verlangde te weten, hoe het met zijn vader ging; en nu kwam er nog bij, dat hij meer dan ooit te voren van de preek wist te vertellen, waarnaar zijn vader hem meestal vroeg.

„Nog niet dadelijk,” antwoordde zijn moeder; „wij moeten eerst naar de schuit terug om te zien of daar alles nog in orde is. Je weet 's Zondags maken de jongens uit de buurt er gewoonlijk een pretje mee, en zij konden het wel eens wat al te bont maken, als zij misschien te weten zijn gekomen, dat je vader weg is. Bovendien, vóór twee uur kunnen wij toch niet terecht in het gasthuis.”

Inderdaad was de schuit in gebruik genomen door een troep deugnieten, die er op sprongen en buitelden alsof ze hun eigendom was. Maar toen zij de schippersvrouw in 't oog kregen, hielden zij op, draalden nog even, en gingen toen een voor een op den kant, zonder zich echter te verwijderen. Ware de schipper er zelf bij geweest, dan hadden zij wel terstond het hazenpad gekozen, want met hem kregen zij niet graag te doen.

Een paar uur later begaven moeder en zoon zich naar het gasthuis; maar geen van beiden werden zij bij den zieke toegelaten; want hij lag in ijlede koorts en moest volstrekt rust hebben. Geheel terneergeslagen ging de arme vrouw weer heen, en ook Gerrit was teleurgesteld. Zwijgend liepen zij een poosje voort.

„Kom,” zei vrouw Engelbert eindelijk met een zucht, „we moesten maar eens naar de Klein's gaan;

die weten een mensch gewoonlijk weer wat op te beuren."

Zoo gebeurde het dan ook, hoewel Gerrit er volstrekt niet zijn instemming mee betuigde, daar hij met Dirk, zoo hij meende, nu toch volstrekt geen pret meer hebben kon.

„Jammer dat de baas er van morgen niet was," zoo sprak juffrouw Klein, nadat zij een poosje over dit en dat, en daarna ook over het gehoorde in de kerk hadden gepraat; „de preek zou juist iets naar zijn gading geweest zijn."

„Ja," zuchtte vrouw Engelbert, „mijn man kan daar ook zoo mooi over spreken; ik denk dikwijls, 't is jammer, dat hij geen dominé geworden is! Als hij over dien breeden en dien smallen weg begint, dan loopen iemand de tranen over de oogen. Hij zou er best een heele preek over kunnen maken."

Juffrouw Klein glimlachte even, doch daar zij begreep, dat het de vrouw, in deze omstandigheden vooral, goed deed, haar hart eens te kunnen luchten over dien man, dien zij zoozeer bewonderde en liefhad, bracht zij er niets tegen in; doch Klein kon zich niet weerhouden van te zeggen: „ja vrouw Engelbert, dat is nu alles heel mooi, maar het zou niets beteekenen, als hij zelf den smallen weg niet bewandelde, niet waar?"

„Neen, neen," haastte zij zich te antwoorden, „je hebt volkomen gelijk, Baas Klein, dat zou mijn beste man zeker ook zeggen. Maar, weet je, door Gods genade is hij door zijn spreken er over toch het middel mogen wezen om mij ook op dien weg te brengen. Het heeft wel lang geduurd, maar eindelijk heeft de Heere mijn hart bewerkt, dat ik het nauwe poortje ben doorgegaan. — Als nu onze jongen nog maar

wou luisteren, maar hij toont nooit veel lust in die dingen." Dit zeggende keek zij met een zucht naar Gerrit, die met Dirk bezig was de platen te bekijken van een boek, dat laatstgenoemde als prijs op school gekregen had. En hoewel de knaap heel goed de woorden zijner moeder verstond, wachtte hij zich wel, dit te doen blijken.

„Misschien zal de Heere hem eens een harde les moeten geven," zei baas Klein, die ook meermalen den tegenzin van den knaap in goddelijke zaken had opgemerkt; „die niet hooren wil moet voelen," zegt het spreekwoord, en zoo gaat het in geestelijke dingen ook wel eens."

Weinig echter dacht hij, dat zijn woorden den volgenden dag reeds bij aanvang bewaarheid zouden worden, zooals wij in een volgend hoofdstuk zullen zien.

III.

Het bedrog gestraft.

Den volgenden dag moest Gerrit vroeg uit de veeren, of liever gezegd uit het stroo, want een veeren bed had hij nooit gekend; en dat behoeft ook niet voor een flinken, gezonden jongen; op stroo slapen is heel gezond. Welnu, hij moest dan vroeg bij de hand wezen, om zijn moeder te helpen met het afleveren van turf; zij telde ze dan en hij laadde ze op een wagen, door de koopers, die ze zelven weer verkoopen moesten, meegebracht. Ook ging hij ze wel wegbrengen naar kleine brandstoffen- of water-en-vuur-winkeltjes. Zoo ging het

eerste gedeelte van den dag voorbij. Daarna volgde het schoonmaken van de schuit, terwijl zijn moeder voor het eten zorgde; en eindelijk had hij nog een paar boodschappen te doen in de buurt. Daar hoorde hij in een der winkels, waar hij wezen moest, vertellen, dat er dien avond een buitengewone taptoe gehouden zou worden. Wat dit was, begreep hij eerst niet, maar uit hetgeen de menschen ervan zeiden, werd hem al spoedig duidelijk, dat er muziek gemaakt zou worden door een aantal soldaten: trompetters, hoornblazers en andere muzikanten. Die zouden ditmaal in optocht door de stad trekken, natuurlijk ter eere van het groote feest, waarvan in deze stad de laatste dag was aangebroken.

„Daar moet ik bij wezen,” zoo was terstond zijn besluit. „En dan weer je moeder bedriegen? Weer misbruik maken van je vaders afwezigheid?” zoo klonk het even in zijn binnenste, doch terstond werd die stem door hem gesmoord. „Het is iets, wat ik waarschijnlijk nooit in mijn leven weer zal kunnen zien of hooren,” zoo redeneerde hij, „en moeder houdt nu eenmaal niet van die dingen. Vraag ik of zij meegaat, dan doet zij het toch niet; en vraag ik toestemming om alleen te gaan, dan weet ik vooruit, dat zij weigeren zal. En dan loop ik daardoor meteen de kans, dat zij opletten zal of ik wel wezenlijk naar bed ga. Neen, neen, ik zal weer heel stilletjes heengaan, als het donker is. Om negen uur op den Vijverberg, zeggen de menschen; nu dan is het al lang donker. Als ik den Vijverberg maar weet te vinden, maar „met vragen komt men te Rome,” zegt vader altijd, dus daarheen zal ook wel iemand mij den weg willen wijzen.” Daar kwam hem opeens Hans voor den geest; doch ook hierdoor werd hij niet van zijn

besluit afgebracht. „Het zou wel wonder wezen,” zoo stelde hij zichzelf gerust, „als ik hem juist weer ontmoette; ik zal nu wel goed om mij heen kijken, en krijg ik hem in 't oog, dan kan ik mij gauw genoeg uit de voeten maken.”

Dien dag kon hij verder aan bijna niets anders denken, dan aan zijn voorgenomen uitstapje; en hij gaf zijn moeder zulke verwarde antwoorden, als zij hem wat vreeg, dat zij hem nu en dan verbaasd aankweek, en bij zichzelf mompelde: „Waar zou de jongen toch over denken? Misschien over de preek van gisteren?”

Arme vrouw! Hoe vergiste zij zich in haar jongen, en hoe bitter zou zij zich nog in hem teleurgesteld vinden!

Eindelijk was het halfacht geworden; het uurtje waarop Gerrit gewoonlijk naar bed ging.

„Als je nog graag een poosje wilt opblijven,” sprak zijn moeder, toen zij zag, dat hij opstond, „dan mag je wel; het is hier zoo ongezellig als vader er niet is.”

Gerrit kleurde en wist niet recht, wat te zeggen. „Of heb je slaap,” liet zij er nu op volgen, „ga dan maar naar bed, want morgenochtend is het weer vroeg opstaan.”

„Ja, Moeder,” antwoordde hij snel, „ik wil liever naar bed gaan.”

Alweer een leugen dus, alleen om zijn zin te kunnen doordrijven; en bovendien het genoegen van zijn moeder opgeofferd aan zijn eigen plezier. „Dat is het kenmerk van hen, die zich op den breeden weg bevinden, zij hebben altijd zichzelf op 't oog,” dit had de predikant ook gezegd; Gerrit dacht er even aan, maar hij zei toch zijn moeder goeden nacht en begaf zich naar boven. Ook bleef hij daar niet aarze-

lend staan, omdat hij wankelde in zijn besluit, maar hij overlegde of het raadzaam was dadelijk reeds te gaan; zijn moeder mocht hem nog eens roepen voor het een of ander, of iets komen vragen. „In elk geval,” zoo dacht hij verder, „moet ik het luik wegnemen en weer neerleggen, want dat kan moeder hooren.” Dit deed hij dus eerst, en daarna nog eens rondziende, wie kwam daar aan? Juffrouw Klein. Haastig dook hij nu weg in het gat, dat naar zijn slaapstee voerde, en hield zich doodstil. „Ziezoo,” mompelde hij, „moeder heeft tenminste gezelschap, en ik loop zodoende minder gevaar, dat zij nog hierheen komt.” Vijf minuten later kwam zijn hoofd weer langzaam te voorschijn, zijn oog onderzocht den omtrek, en weldra stond hij weer op het dek. Zachtjes sloot hij het luik, en sprong zonder langer te dralen op den kant. Doch waar nu heen? Hij wist in de verste verte niet in welk gedeelte van de stad de Vijverberg te vinden was.

„Weet je wat,” zoo besloot hij, „ik zal maar eerst naar de Groote Markt gaan; daar komen nog al veel straten op uit; licht zal ik een van die moeten inslaan, en er zijn daar menschen genoeg om het aan te vragen.” Inderdaad bleek hij hierin recht te hebben. „Ga daar ginds de Schoolstraat maar in,” zoo werd hem gezegd, „dan kom je bij het Stadhuis; dat ga je langs en verder rechtuit. Ben je zoover gekomen, vraag het dan nog maar eens.”

Nu tot zoover wachtte hij niet eens, want hoe kon hij weten welk van die groote huizen 't Stadhuis was? Dit moest hij dus eerst weten; en na vervolgens te zijn doorgelopen, bevond hij zich weldra weer bij een kruispunt van straten. Weer bleef hij staan om te vragen, doch nu voor het laatst, want nog een-

maal een hoek om, toen bevond hij zich reeds, veel eerder dan hij had durven hopen, op den Vijverberg. Van een berg was daar intusschen niets te zien; wel van een vijver, doch Gerrit wachtte zich er langs te gaan, uit louter vrees, dat hij, evenals de vorige keer bij een waterkant, Hans zou ontmoeten. Hij hield zich dus liever dicht bij de huizen, die zich op vrij grooten afstand, met een grasperk en vier rijen boomen er tusschen, daar vandaan bevonden.

„Hoe laat is het al?” vroeg hij aan een der voorbijgangers.

„Kwart over achten,” was het antwoord.

„Dus nog drie kwartier,” dacht Gerrit, „dan ga ik nog een poosje zitten op dien hoogen stoep daar.”

Hij klom dus op een bordes, en zette zich op zijn gemak neder, terwijl de ruimte vóór hem al meer en meer met menschen werd gevuld. Eensklaps viel het hem op, dat de weg zoo breed was en er zooveel menschen op liepen, en tegelijk stond de preek van den vorigen dag, voor zoover hij er naar geluisterd had, hem weer duidelijk voor den geest. „Wel,” sprak hij, om zichzelf gerust te stellen, „ik behoef immers niet tot het einde op dien weg te blijven; ik kan bijtijds terugkeeren, als ik eerst wat meer plezier gehad heb.” Opnieuw had hij zich afgekeerd van den vriendelijken Heiland, die hem zoo gaarne pijn en smart had willen sparen. Daar klonk hem opeens muziek in de ooren, en opspringende dacht hij verder aan niets dan aan den optocht, dien hij nu weldra zien zou. Nog eenige minuten en daar vertoonde zich een lange rij soldaten, vergezeld door troepen jongens, die op de maat meestapten. Gerrit vond dit wel aardig en voegde zich bij hen. Zoo ging het voort

onder hoorngelaa en trompetgeschal tot onuitsprekelijk genoeg van onzen schippersjongen, die nooit iets dergelijks had gehoord. Hij trachtte ook zoo dicht mogelijk de muzikanten nabij te komen, doch hoe meer hij daartoe vooruitdrong, hoe meer men hem naar achteren duwde, zoodat hij niet veel meer dan de glimmende hoofddeksels kon zien.

„Ik ga den Korten Vijverberg op,” hoorde hij een jongen zeggen, die, evenals hij, vergeefs naderbij trachtte te komen, „dan kan ik ze op het Plein afwachten; daar is het ruim.”

„Dat kon ik ook wel doen,” dacht Gerrit, en liep hem na. Natuurlijk hield hij nu slechts dien jongen in 't oog en keek naar niets anders. Zoo kwam het, dat hij, met den weg onbekend, eensklaps misstapte en voorover op het steenen wed tuimelde, dat naar den vijver afvoerde; gelukkig zóó, dat hij niet in het water terecht kwam.

Was het door den schrik of wel doordat hij met het hoofd vrij onzacht tegen de steenen had gestooten, misschien door beide oorzaken tezamen, hoe het zij, hij verloor het bewustzijn en bleef onbewegelijk liggen.

Even daarna kwamen ook de muzikanten, omstuwd door een opdringende menigte, het wed voorbij, dat vrij goed verlicht was door een naastbijzijnde lantaarn. Toch sloegen maar weinigen acht op den knaap, want men was te veel vervuld met den optocht en de muziek. „Wat ligt die jongen daar!” spraken sommigen, zonder zich echter den tijd te gunnen even stil te staan. „Misschien heeft hij den schuin afloopen den kant niet gezien, en is er onvoorziens afgestapt,” merkte een ander terecht op, doch ook zonder zich verder met het geval in te laten, „O, 't is maar een jongen,” zei een derde, „hij zal wel weer opstaan.”

„Misschien is 't wel een kwajongensstreek,” meende een oude juffrouw, die van straatjongens min aangename ondervindingen had opgedaan, en er daarom niet één meer vertrouwde; „zoo'n jongen is in staat iemand onvoorziens bij de beenen te pakken, als je zoudt komen om hem op te helpen.”

Zoo stroomde de menigte voort en Gerrit bleef liggen. Doch daar kwam ook een agent aanstappen; deze bleef staan en riep hem toe: „Hola, jongen, wat voer je daar uit? — Zeg, slaap je?” En daar hij geen antwoord bekwam, bukte hij zich over den knaap heen, en schudde hem even heen en weer. Tevergeefs echter. Vervolgens tilde hij hem een weinig op, keek eens wat nauwkeuriger en verschrikte toen zichtbaar. „De jongen heeft een ongeluk gekregen,” mompelde hij, „zijn hoofd is bebloed; en wie weet, wat hem nog meer scheelt, want hij kan een leelijke val gedaan hebben.” Daarop doopte hij zijn zakdoek in het water en begon er Gerrit hoofd en aangezicht mee te wassen; ook maakte hij zijn polsen nat, maar zonder eenig gevolg. „Dan maar naar het gasthuis,” was het besluit van den agent; die nu aan een der inmiddels naderbij gekomen toeschouwers verzocht om ergens in den omtrek naar het politiebureau, op „de Nieuwe Haven” te telephoneeren om een ziekenwagentje. De heer, tot wien dit verzoek gericht was, liep haastig heen, en het duurde niet lang of er verschenen twee andere politieagenten — de eerste moest op zijn post blijven — met het verlangde ziekenwagentje. Gerrit werd er ingelegd en zoo werd hij nu naar hetzelfde huis gebracht, waar zijn vader sedert eenige dagen werd verpleegd. Had hij dat kunnen denken, toen hij, zonder veel deelneming of droefheid, zijn vader had zien wegdragen? Hij had zich vrij gevoeld, toen het

oog van dien vader hem niet meer gadesloeg; hij had niet gewenscht, veel minder gebeden, dat hij spoedig beter mocht worden; moest hij daarom nu ook eens ondervinden, wat het was, ziek te zijn en pijn te lijden? Doch indien het in dat opzicht een straf mocht heeten, het was toch tevens een bewijs van Gods ontfermende liefde, een verhooring van de gebeden zijner ouders, want hij werd er door tegengehouden op den breedten weg, die naar het verderf voert, en tot nadenken gebracht.

IV.

Kwade tijding en een goede vertrooster.

„Waar blijft Gerrit nu toch!” mompelde vrouw Engelbert, nadat zij den volgenden morgen al herhaalde malen den knaap geroepen had om op te staan, „er zal toch niets aan schelen?” Dit denkbeeld deed haar haastig naar het vooronder loopen; nu niet om Gerrit slechts te roepen, maar om het luik geheel open te doen en zich naar de slaapstee van den jongen te begeven. Verbeeld u echter haar schrik, toen zij het bed onaangeroerd vond, terwijl Gerrit niet te vinden was. „Hoe is dat mogelijk!” riep zij uit, „zou mijn kind, mijn eenig kind van mij weggelopen zijn? En dat nu zijn vader ziek ligt? Neen, dat kan ik niet gelooven. — Als hij eens verdronken was!” Deze nieuwe veronderstelling deed haar verbleeken, en met de handen gevouwen naar omhoog ziende, stamelde zij: „O, Heere, die slag zou al te zwaar

wezen! En toch, kon hij niet den vorigen avond, toen hij zich naar zijn slaapplaats begaf, uitgegleden of misgestapt zijn? Hij was immers zoo slaperig, dat hij niet eens langer wilde opblijven. Het was toen al bijna donker, en heel stil op de gracht; maar zou zij dan den plof in het water niet gehoord hebben? Daar meende zij gestommel op het dek te hooren, en haastig begaf zij zich weer naar boven. Daar stond niet Gerrit, maar een vreemde man, het leek wel iemand van de politie. In angstige spanning keek zij hem aan.

„Is dit de schuit van schipper Engelbert?” vroeg hij.

„Ja, Mijnheer,” antwoordde zij nauw hoorbaar.

„Gij zijt de vrouw van den schipper?”

Zij knikte toestemmend.

„En gij hebt een zoontje, dat Gerrit heet?”

Nu raakte haar tong los. „Ja. Mijnheer,” antwoordde zij snel, „weet U iets van hem? Ik had hem vanmorgen al zoo dikwijls geroepen, weet U, en...”

„Hij is gisteren avond naar de taptoe gaan hooren,” zoo viel de man haar in de rede.

„Naar de ... wat zegt u? Ik weet nergens van.”

„Is hij dan misschien een boodschap gaan doen gisteren avond?”

„Gisteren avond? Neen, Mijnheer, gisteren avond niet; wel gisteren middag; toen ...”

„Gij weet dan niet, dat hij gisteren avond uit geweest is?”

„Ik dacht, dat hij om half acht naar bed gegaan was.”

„Zoo, zoo, hm! Nu, hij liep gisteren avond om negen uur nog op den Vijverberg; dan is hij er dus stilletjes op uit gegaan; en hij heeft meteen zijn straf gehad.”

„Straf gehad!” riep zij verschrikt uit. „Wat had hij gedaan, Mijnheer? Is hij opgepakt?”

„Opgepakt . . . ja en neen,” sprak de man langzaam en als wist hij niet recht hoe verder te gaan; „hij is opgepakt van de straat, omdat hij gevallen was en niet kon opstaan. Hij ligt nu in het gasthuis; maar zoo heel erg is het niet,” eindigde hij geruststellend; „hij heeft alleen zijn hoofd en zijn knieën bezeerd, geloof ik.”

„In het gasthuis!” riep vrouw Engelbert uit, „waar mijn man ook ligt?”

„Ja,” was het antwoord, „het treft wel ongelukkig, dat zijn vader er ook juist een paar dagen geleden heen gebracht is.”

„Hebt u mijn man gezien?”

„Neen, dat niet.”

„Weet U niet, hoe het nu met hem is?”

„Ik heb gehoord, dat het wat beter met hem is.”

„O, gelukkig! Dan zal ik hem nu misschien mogen zien. Gisteren en eergisteren ben ik niet bij hem toegelaten.”

„Misschien wel; vanmiddag om twee uur kunt gij in het gasthuis terecht.” Met deze woorden groette de boodschapper haar en vertrok.

Intusschen waren er reeds verscheidene koopers met mand of wagen naderbij gekomen, die bij het zien van een politiedienaar nieuwsgierig waren blijven staan; doch zoodra de man het dek verlaten had bestormden zij vrouw Engelbert met vragen. En deze was wel geneigd aan hunne nieuwsgierigheid te voldoen, want zij had behoefte het hart te luchten tegen wie dan ook. Maar de koopers moesten ook geholpen worden, en voor zoover de turf gehaald werd, ging dat nog, al duurde het veel langer dan anders, wanneer haar man, geholpen door Gerrit, ze afleverde, of ook, zooals het daarna gegaan was, dat

laatstgenoemde ze van haar aanvatte en oplaadde. Het wegbrengen echter naar de verschillende winkeltjes in de buurt moest nu achterwege blijven, en hierdoor liep zij gevaar die klanten te verliezen, althans voor een tijd. Dit evenwel drukte haar niet zwaar. Wat deerde haar een weinig minder verdienste, als zij toch voor haar man en voor Gerrit niet had te zorgen. Maar te moeten denken, dat haar man en haar eenig kind pijn en smart leden, zonder dat zij zelfs het minste doen kon om hen eenige verzachting te schenken, ja ze zelfs maar te zien, dit vond zij verschrikkelijk. Hierbij kwam nog het gevoel van verlatenheid, nu zij zoo geheel alléén was achtergebleven; en niet het minst bekommerde het haar, dat Gerrit zoozéer geneigd scheen eigen zin en wil op te volgen, dat hij zich zelfs niet ontzien had zich daarvoor van leugen en bedrog te bedienen.

„Daar zit ik nu gansch alleen,” was hare verzuchting, nadat zij in de kajuit teruggekeerd was en op de bank plaats genomen had, „wie had dat kunnen denken, toen Gerrit gisteren avond goed en wel naar bed scheen te gaan! Wel, wel, net te doen alsof hij de oogen niet kon openhouden van den slaap, en dan stilletjes de stad in te gaan om... ja wat zei die man ook weer? Het was zeker weer iets van het feest. Nu, dat feest zal mij heugen! Op den tweeden dag werd mijn man weggebracht, en op den laatsten wordt ook mijn jongen mij ontnomen. En als zij nu allebei maar beter worden, maar als de Heere ze eens voor goed van mij wegnam!” Bij deze gedachte boog zij het hoofd voorover op het kleine tafeltje; en toen even daarna baas Klein door de opening kwam turen, hoorde hij een onderdrukt gesnik.

„Vrouw Engelbert,” riep hij, „ben je daar? Scheelt

er wat aan? Gerrit is toch ook niet ziek geworden, dat ik hem in 't geheel niet zie?"

„Ja, Baas Klein,” antwoordde zij, het hoofd ophefvend, „Gerrit is ook ziek en wie weet hoe erg. Kom er maar in, dan zal ik je alles vertellen.” En nadat hij aan hare uitnoodiging gevolg gegeven had, deelde zij hem het heele geval mede.

„Hoor eens, vrouw Engelbert,” sprak hij, toen zij eindelijk ophield en opnieuw in tranen uitbarstte, „wees nu niet al te bedroefd; je weet, voor de kinderen Gods werken alle dingen mede ten goede, en wat ons een ramp toeschijnt, is dikwijls een groote zegen; en de Goede Herder laat het verloren schaap wel eens pijn lijden om het terecht te brengen, of hij brengt het in angst en nood. Denk eens aan den stokbewaarder te Filippi; om hem tot het geloof in den Heere Jezus te brengen, heeft de Heere God zijn dienstknechten in de gevangenis laten komen, en hij zelf werd door een aardbeving doodelijk verschrikt. Als nu je man eens ziek had moeten worden, opdat Gerrit zijn zin en lust zou kunnen volgen, daardoor een ongeluk krijgen, en door dat ongeluk tot inkeer gebracht zou worden, zoodat hij zijn toevlucht leerde nemen tot den Heere Jezus om behouden te worden, zeg eens, vrouw Engelbert, zou je er dan den Heere niet altijd voor danken?"

Een straal van hoop verhelderde thans het bedroefde gezicht der vrouw, en nadenkend sprak zij: „ja, Baas Klein, dat zou ik zeker; maar . . .”

„Neen, nu geen maar's. „Staat vast en ziet het heil des Heeren, dat hij heden aan Ulieden doen zal,” zoo werd er tot de kinderen Israëls gezegd, toen zij nergens uitkomst zagen, en alles hen tegen scheen te wezen (Exod. XIV : 13.) Doe dat ook; loop den

Heere niet vooruit; maak geen zorgen voor de toekomst, maar let op hetgeen Hij doet."

"Dank je, Baas Klein," sprak zij getroost en bemoedigd, "ik hoop er aan te denken."

"En nu," hernam hij, verblijd dat hem het rechte woord gegeven was om haar op te beuren, "wat zult gij doen met den verkoop van uw turf? Gaarne zou ik u elken morgen een paar uur komen helpen, maar gij weet, ik moet vroeg naar de markt om groenten te halen, en als ik die thuis gebracht heb, moet ik mijn wagen gaan opladen om uit te rijden; dat gaat dus niet; maar als mijn Dirk eens van zes tot acht uur of half negen hier kwam? Hij zal het met alle plezier willen doen, en als hij hier even een boterham eet, dan kan hij meteen naar school gaan. Hij is even oud als Gerrit en zal hem wel kunnen vervangen, denkt gij niet?"

"Ja, dat zal hij wel; maar het is al te vriendelijk, ik durf...."

"O, genoeg al! Als mijn vrouw het goedvindt — en dat zal zij zeker — dan is Dirk morgenochtend om zes uur hier."

Na dit gezegd te hebben, groette baas Klein haar en keerde terug naar zijn karretje, waarmee hij weldra uit het gezicht was.

"Dat zijn vrienden, zooals er zeker niet velen gevonden worden," mompelde vrouw Engelbert, terwijl zij, zich minder verlaten gevoelend, weer aan 't werk ging.

In het gasthuis.

Toen Gerrit eenige uren, nadat hij door de agenten was opgenomen, de oogen opende, lag hij in een groote, flauw verlichte zaal.

„Waar ben ik toch?” dacht hij, verbaasd rondziende, „ik droom zeker nog. — He, wat doet mijn hoofd mij zeer! En mijn beenen ook al; ik durf ze haast niet te bewegen.”

Daar kwam een flauwe herinnering bij hem op van hetgeen er gebeurd was; hij zag weer soldaten en een opdringende menigte, hij liep in zijn verbeelding den jongen weer achterna en — plof daar bonsde hij met het hoofd tegen de steenen. Verder wist hij niets. Weer keek hij om zich heen; wat stonden daar veel bedden. „Zou ik in een ziekenhuis zijn?” dacht hij opeens; toen werd hij onrustig. „Moeder,” riep hij; „moeder! — waar is moeder?”

„St.! St.!” zoo liet een vreemde stem zich hooren; „stil blijven liggen, ventje! Straks komt je moeder. Zeg mij maar eens, hoe je heet en waar je woont, dan zullen we haar een boodschap sturen.”

„Ik . . . ik heet Gerrit,” antwoordde hij, de verpleegster verbaasd aanziende, „en ik woon in een schuit.”

„Zoo, is je vader schipper? En hoe heet je vader?”

„Baas Engelbert.”

„Engelbert, zeg je? En is je vader ziek?”

„Ja, hij ligt in het gasthuis.”

„Zoo, zoo, dan ben je niet ver van hem vandaan; maar wees nu stil. Ik zal je wat drinken geven en dan moet je nog wat gaan slapen.”

Gerrit legde gewillig het hoofd weer neer en deed de oogen dicht, want hij gevoelde zich vermoeid en slaperig. Toch kon hij den slaap niet vatten, en sluimerde hij nu en dan eens even in, dan werd hij verschrikt door allerlei nare droombeelden, zoodat hij telkens met een gil overeind vloog en verwilderd om zich heen keek.

„'t Is de koorts,” mompelde de pleegzuster; „goed, dat de dokter haast komt.”

Deze verscheen dan ook even daarna, voelde hem de pols en schudde bedenkelijk het hoofd. Daarna onderzocht hij de verschillende kwetsuren en sprak eindelijk tot de pleegzuster: „De jongen is niet buiten gevaar; laat vandaag niemand bij hem toe; hij moet heel rustig gehouden worden.”

„Hij heeft geroepen om zijn moeder, Dokter.”

„Zijn moeder, hm! — Nu, als zij komt, laat haar dan maar even bij hem, maar denk er aan, hij moet stil blijven liggen, liefst zonder iets te zeggen.”

Zoo gebeurde het dan ook, maar Gerrit werd er niets van gewaar, dat zijn moeder bij hem kwam en zich over hem heenboog, want hij lag buiten kennis.

Men kan begrijpen hoe vrouw Engelbert te moede was, toen zij na eenige oogenblikken de zaal weer moest verlaten. Daar lag nu haar jongen, misschien in doodsgevaar, en zij had geen enkel bewijs, geen enkel woord uit zijn mond, waardoor zij hoop voeden kon, dat hij tot den eenigen Redder van zondaren zijn toevlucht genomen had. Als hij zóó stierf, zou zij hem dan ooit weerzien? En ook haar man had zij slechts even mogen zien, zonder een woord met hem te kunnen wisselen, daar hij juist sliep en niet gestoord mocht worden. En dat zien was nog achter

een glazen ruit geweest, omdat zijn ziekte besmettelijk was. — Opnieuw dreigde zij nu door haar smart geheel en al overmeesterd te zullen worden, maar opeens kwamen haar deze twee troostvolle teksten in de gedachte: „Zou voor den Heere iets te wonderlijk zijn?” En: „Zijn de vertroostingén Gods u te klein?” Het was of de Heere haar tegemoet trad en haar vol liefde deze vragen deed. „Neen, Heere,” antwoordde zij beschaamd, „neen, Uwe vertroostingén hebben menigmaal mijn ziel verkwikt, en ook thans is voor u niets te wonderlijk.”

Nu, zoowel het eene als het andere zou zij onder vinden; de vertroostingén des Heeren zou zij ruimschoots behoeven in de smart, die haar nog te wachten stond, maar tevens zou zij zien, hoe de Heere kan werken, waar menschelijke hulp geheel tekort schiet. In hoop en vrees gingen er nu drie weken voorbij. Engelbert zelf begon te herstellen, maar de dokter vreesde, dat hij de doodelijke zwakte niet te boven zou komen, en dat in elk geval zijn geestvermogens een weinig gekrenkt zouden wezen. Dit te vernemen was verschrikkelijk voor vrouw Engelbert, die zich nu ging verwijten, dat zij altoos te veel had geroemd op de groote knapheid van haar man, terwijl zij vreesde, dat de Heere haar op deze wijze daarvoor straffen zou.”

„Je gelooft dus, dat je er verkeerd aan gedaan hebt?” zei juffrouw Klein, met wie zij er in haar angst over sprak.

„Ja,” was het antwoord, „ik zie nu duidelijk, dat het hoogmoed van mij was, anders niet.”

„Welnu,” hernam juffrouw Klein, „belijd het dan voor den Heere en doe het voortaan niet meer; er staat geschreven: „Die zijne overtredingen erkent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen.”

Staat er dat .... zal barmhartigheid verkrijgen?"
 „Zeker, lees het maar na in Spr. XXVIII : 13.”

Dit deed zij dan ook en na het alles voor den Heere beleden te hebben, begon zij met groote vrijmoedigheid te bidden om het geheele herstel van haar man, niet alleen deze eene keer, maar herhaaldelijk. Ook door de familie Klein werd dat niet vergeten, zoomin als door andere vrienden, die den schipper liefhadden om zijn eenvoudig geloof en echt Christelijken wandel.

Zoo kon er dus wel gezegd worden, dat er een gedurig gebed voor hem opging. Het scheen echter, alsof er geen verhooring volgen zou, want op zekeren dag werd aan onze schippersvrouw medegedeeld, dat haar man weer ingestort en nu door den dokter opgegeven was. „Maar niet door den Heere God,” zoo klonk het tegelijkertijd in haar hart, en tot haar eigen verbazing kon zij blijven hopen en bidden.

En hoe ging het intusschen met Gerrit? In sommige opzichten beter, in andere minder. Koorts had hij niet veel meer, en de wonde aan zijn hoofd was genezen, zoodat hij nu geregeld bezoek ontvangen en ook af en toe voor tijdverdrijf wat lezen kon; maar de pijn in de beenen werd erger, en zijn knieën waren zoo stijf, dat hij voortdurend rechtuit moest blijven liggen. Dit was natuurlijk ver van aangenaam, en hij was heel blij wanneer zijn moeder, juffrouw Klein of Dirk hem kwamen opzoeken, welke laatste gewoonlijk een of meer boekjes meebracht met mooie verhaaltjes. Had hij er zelf geen, dan wist hij ze wel van zijn vriendjes of ook wel van den meester op school te leen te krijgen, en soms mocht hij ze Gerrit wel laten houden. Deze vond dat natuurlijk heel aardig en hij werd hoe langer meer goede maatjes met Dirk.

Op zekeren dag kwam laatstgenoemde alleen en dit deed Gerrit blijkbaar genoeg.

„Dirk,” zoo begon hij na eenige aarzeling en een weinig gejaagd, „ben je het poortje doorgegaan?”

„Het poortje,” zei Dirk verbaasd, „welk poortje?”

„Och je weet wel, waar de dominé over gesproken heeft den laatsten Zondag voordat ik hier kwam. Ik ben zoo bang, dat ik nooit weer beter zal worden, en .... en ....”

„O, je zult *wel* beter worden, Gerrit. Je bent nu al zooveel beter dan eerst; toen mocht ik in't geheel niet met je praten, en je had altoos een doek om 't hoofd. Maar toch,” liet hij er langzamer op volgen, „als je nog op den breeden weg bent, Gerrit ... dat is heel gevaarlijk.”

„Ben je er zelf niet meer op?”

„Nee, dat geloof ik niet. Ik ben na dien Zondag zoo beangst geworden, dat ik niet meer rusten kon, voordat ik achter in het schuurtje was neergeknield om den Heere Jezus te vragen, of Hij mij op den smallen weg wilde brengen. Toen ben ik eerst nog angstiger geworden, maar daarna is het mij opeens heel duidelijk geworden, dat de Heere Jezus voor mij ook aan het kruis was gestorven en dat Hij al mijn schuld had betaald. Ik begon te begrijpen, dat de Heere Jezus zelf de weg is naar den hemel, en dat ik er door Hem alleen komen kon. Ik weet nu zeker, dat Hij mij bij de hand genomen heeft om mij daar te brengen. Ik ben nu niet meer bang om te sterven zooals vroeger.”

„Ik ben wel bang,” zei Gerrit zonder hem aan te zien, „maar ik geloof, dat ik meer kwaad gedaan heb dan jij.”

„O, neen, Gerrit, dat kan niet! Dat zou je niet zeggen, als je alles van mij wist!”

„Heb je wel eens je moeder bedrogen?” en nu wendde Gerrit den blik weer naar hem toe.

„Mijn moeder bedrogen? Neen, dat kan ik mij niet herinneren.”

„Nu ik heb het tweemaal gedaan in één week. En heb je wel eens met opzet gelogen?”

„Met opzet . . . ik heb wel eens een leugen gezegd, omdat ik bang was.”

„En ik heb het gedaan om plezier te kunnen hebben. En zou jij stillertjes van je moeder weglopen, als je vader ziek lag?”

„Dat weet ik niet,” zei Dirk aarzelend.

„Zie je wel, dat ik veel slechter ben dan jij!”

„Neen,” was nu het besliste antwoord, „dat zie ik niet; ik zou dat alles ook wel gedaan hebben, als ik er gelegenheid toe had gehad; en ik heb zooveel andere dingen gedaan, die jij misschien nooit gedaan hebt.”

„Wat dan bijvoorbeeld?”

„Ik ben soms ontevreden geweest, omdat ik mijn kleren niet mooi genoeg vond, en boos, omdat ik mijn zin niet kreeg, als ik wat hebben wilde.”

„O, ik zoo dikwijls!”

En ik heb wel eens een ongelukkigigen man nageschreeuwd op de straat — en één keer . . .”

„Nu?”

„Eén keer — dit zeggende werd Dirk rood als vuur — één keer heb ik een dubbeltje in mijn zak gestoken, dat op de toonbank was blijven liggen.”

„Om het te houden?”

„Ja, om er mooie griffels voor te koopen.”

„Ik heb nooit geld zien liggen, anders . . .”

„Ja maar Gerrit,” zoo viel Dirk hem in de rede, „het doet er ook eigenlijk niet toe, wie van ons beiden het meeste kwaad gedaan heeft. De Heere Jezus

zegt: „die tot Mij komt zal ik geenszins uitwerpen.” Daar komt het maar op aan. De meester op school zei gisteren: „of onze rekening groot of klein is, niemand anders kan ze betalen dan de Heere Jezus alléén; en Hij wil het doen ook. Heeft iemand veel kwaad gedaan, die wil Hij veel vergeven, en die weinig kwaad gedaan heeft, vergeeft Hij weinig; — Hebt je de Christenreize wel eens gelezen?”

„Neen, wat is dat?”

„Ik zal het je eens meebrengen; er staat ook in van het nauwe poortje en van den breeden en den smallen weg; maar nu dacht ik aan wat anders; er komt iets in van een kamer, die dik met stof lag; daar begon een vrouw in te vegen; toen begon die stof aan alle kanten omhoog te vliegen; daarna sprenkelde zij water en nu kon zij de kamer schoonvegen. Dat beteekent ons hart; het kwaad ligt er wel in, maar wij gaan het pas zien als het woord van den Heere ons angstig maakt; en zoo is het misschien met jou ook, je moet het maar eens lezen, want ik kan het je niet zoo precies vertellen.”

Intusschen was het hoog tijd voor Dirk heen te gaan, en met meer verlangen dan ooit zag Gerrit zijn terugkomst te gemoet. Hoe teleurgesteld was hij dus, toen eenige dagen later zijn moeder hem meedeelde, dat Dirk ziek geworden was. „Waarom moet dat nu juist gebeuren?” Zoo sprak hij bij zichzelf, toen hij er later op dien dag over lag te denken, „ik had gehoopt, dat ik door Dirk nu wel op den smallen weg zou komen.” Maar onze Gerrit moest leeren, dat hij door den Heere Jezus alléén, zoowel in den hemel als op den weg daarheen gebracht moest worden, en dat hij zich rechtstreeks tot Hem moest wenden zonder hulp van menschen.

Nu kwam er nog bij, dat hij niets meer te lezen had, en zijn moeder bezat geen boeken, die voor hem geschikt waren; zoo wist hij dus al die lange dagen niet veel anders te doen dan te kijken en te denken. En in zijn gansche omgeving was er niets nieuws meer voor hem te zien, behalve wanneer er weer een andere patient werd gebracht. Alles wat zich in de zaal bevond, kon hij heel best met gesloten oogen beschouwen, zoo dikwijls had hij er den blik al op laten rusten. Hoe verbaasd was hij dus, toen hij op zekeren middag, na een poosje te hebben geslapen, vlak boven zijn ledikant iets aan den muur zag hangen, dat hij er nog in 't geheel niet gezien had. Het was een stuk karton met een vierregelig versje er op in groote, mooie letters met vogeltjes en bloemen er omheen. Hoe was er dat gekomen? Een dame, die af en toe een bezoek bracht in het gasthuis, en voornamelijk in de kinderafdeeling, had het daar opgehangen, toen hij sliep, terwijl ook de andere kinderen allen een boekje, een tekst of een plaat van haar hadden gekregen.

„Jezus geeft vrede,
 Jezus alléén,
 Wilt gij dien hebben,
 Gaat naar Hem heen.”

Zoo las en herlas hij; en zelfs nadat hij van vermoeyenis de oogen weer gesloten had, bleven deze woorden hem gedurig bij: „Gaat naar Hem heen.” Wie die „Hem” was, dat begreep hij wel, en langzamerhand rezen de vragen bij hem op: „Waarom zou ik wachten op Dirk? Zou ik niet kunnen sterven, eerdat hij terugkwam? Waarom zou ik niet doen, wat in dat versje staat?”

„Maar dan moet je niet meer liegen en je moet altoos gehoorzaam wezen aan je vader en je moeder, en goed luisteren in de kerk, en . . . nog een menigte dergelijke tegenwerpingen wierp de booze vijand van de zielen der menschen en kinderen hem in 't hart, want hij zag, dat zijn prooi hem ging ontsnappen; doch met te meer aandrang weerklonk het in Gerrit's hart: „Gaat naar *Hem* heen, Gaat naar *Hem* heen.”

Eindelijk kon hij er geen weerstand meer aan bieden; hij vouwde de handen, sloot de oogen, en uit zijn hart rees deze bede op: „Heere Jezus, ik kom tot U, maar ik ben een slechte jongen; ik heb gelogen en mijn moeder bedrogen; ik heb zitten spelen in de kerk en nog veel meer andere slechte dingen gedaan. Wil U mij ook bij de hand nemen, evenals Dirk, en mij ook op den smallen weg brengen, want ik weet er zelf niet te komen, en Dirk is ziek.”

Terwijl hij dit eenvoudige gebed uitsprak, was het als ontviel hem een zware last; en een gevoel van blijdschap vervulde zijn hart als nooit te voren. Van dat oogenblik af kreeg hij een onweerstaanbaren lust om in den Bijbel te lezen, en eenige dagen later, nadat hij veel te strijden had gehad met valsche schaamte, vroeg hij aan zijn moeder om hem zijn Bijbeltje eens mede te brengen. Dat dit verzoek haar verraste en heel aangenaam was, behoeft zeker niet gezegd te worden, en zij zorgde dan ook, dat hij het dienzelfden dag reeds had. Intusschen was haar hoop niet beschaamd geworden en was haar man tot verbazing der geneesheeren niet alleen herstellende, maar hij gaf ook blijken, dat zijn verstandelijke vermogens niet in het minst gekrenkt waren. Er bestond nu hoop, dat hij na eenige weken het gasthuis zou kunnen verlaten. Waarom Gerrit hem niet eens kwam opzoeken, had

hij natuurlijk al gevraagd, en zij had hem geantwoord, dat de jongen zijn been wat bezeerd had en daarom zoover niet loopen kon. Het overige had zij wijselijk, op raad van juffrouw Klein, verzwegen. Langzamerhand echter moest zij hem nu de geheele waarheid gaan meedeelen, want bij zijn thuiskomst zou hij die anders opeens moeten vernemen. Verbeeld u echter haar vreugde, toen zij erbij kon vertellen, dat het gebeurde hun kind tot eeuwigen zegen geworden was.

„Moeder,” zoo sprak Gerrit, eenige dagen nadat hij zijn Bijbeltje ontvangen had, „Moeder, nu weet ik zeker, dat ik in den hemel zal komen; kijk maar, hier staat het: „Zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal ze uit Mijne hand rukken.”

„Maar jongen,” antwoordde zij eenigszins weifelend, „hoe durf je dat zoo op jezelfven toepassen?”

„Wel moeder,” zei hij, „de Heere Jezus heeft immers gezegd: Die tot Mij komt, zal ik geenszins uitwerpen, en ik ben tot Hem gekomen; ik heb dus naar Zijne stem gehoord, en hier staat: Mijne schapen hooren mijne stem en Ik ken ze en zij volgen Mij. En Ik geef hun het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, ziet u wel?”

Toen onze schipper dit alles van zijn vrouw vernam, was hij overgelukkig, en het eerste wat hij deed na zijn thuiskomst, tien dagen later, dat was tezamen met haar neerknielen om den Heere ervoor te danken, dat Hijzelf het hart van zijn jongen had bewerkt om zich tot Hem te keeren.

En nu — werd Gerrit beter? Keerde ook hij weldra naar de schuit terug? Neen, hij bleef nog twee maanden in het gasthuis, daarna moest hij een heel pijnlijke bewerking aan beide beenen ondergaan, en

eenige dagen later bezweek hij aan hevige koorts. Hij had echter zijn lijden geduldig en blijmoedig kunnen dragen, want de zekerheid bleef hem bij, dat hij op weg was naar de plaats, waar God zelf alle tranen van de oogen zal afwisschen. En zoolang het hem mogelijk was, sprak hij hierover met jong en oud in zijne omgeving.

„Zijn de vertroostingen Gods u te klein?” Zoo klonk het ook nu weder in het hart zijner diepbedroefde moeder; en zij, zoowel als haar man, kon antwoorden: „Neen, Heere, neen; want Gij hebt hem een plaats gegeven in Uw heerlijk Huis; Gij hebt hem weggenomen uit al de verzoeking en gevaren hierbeneden, en hem voor eeuwig gebracht, waar slechts vreugde en blijdschap is; wat zouden wij dan nog klagen? Gij hebt de bitterheid van de smart geheel weggenomen.”

Intusschen was Dirk Klein weer beter geworden, en als aandenken aan zijn gestorven kameraadje kreeg hij het mooie versje, dat het middel geweest was om Gerrit tot den Heere Jezus te leiden.
